

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Nadere opmerkingen over de Wet elektronische handtekeningen

Es, P.C. van

Citation

Es, P. C. van. (2002). Nadere opmerkingen over de Wet elektronische handtekeningen. *Wpnr: Weekblad Voor Privaatrecht, Notariaat En Registratie*, 2002(6515), 857-858. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/73701>

Version: Not Applicable (or Unknown)
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/73701>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Nadere opmerkingen over de Wet elektronische handtekeningen

In WPNR (2002) 6474 schreef ik over wetsvoorstel 27 743 (Wet elektronische handtekeningen). Het in dit wetsvoorstel voorgestelde artikel 3:15a BW kent aan een elektronische handtekening, onder voorwaarden, dezelfde rechtsgevolgen toe als aan een handgeschreven handtekening. Ik schreef dat het belang van de elektronische handtekening naar mijn mening staat of valt bij het antwoord op de vraag of een elektronisch document een geschrift is in de zin van artikel 183 (thans: 156) lid 1 Rv. Dit vanuit de gedachte dat het enige rechtsgevolg (als bedoeld in artikel 3:15a BW) dat ik aan een handtekening kan toedichten, de omstandigheid is dat hierdoor een geschrift tot een akte wordt, met de bewijsrechtelijke consequenties van artikel 157 Rv van dien. Met meer dan gewone belangstelling nam ik dan ook kennis van een in het 'Voorlopig verslag van de vaste commissie voor justitie' van 14 mei jl.¹ door de leden van de VVD-fractie gestelde vraag, die de juistheid van deze bovenstaande gedachte kon toetsen. De vraag luidde als volgt:

“In artikel 3:15a BW wordt bepaald dat een elektronische handtekening onder voorwaarden dezelfde rechtsgevolgen heeft als een handgeschreven handtekening. Aan welke rechtsgevolgen denkt de minister zoal?”

De Minister beantwoordt deze vraag in de Memorie van Antwoord van 25 oktober jl.² op de volgende, wat teleurstellende, wijze:

“De leden van de fractie van de VVD vragen aan welke rechtsgevolgen gedacht moet worden bij artikel 3:15a lid 1 BW.

Zoals uit artikel 3:15a BW blijkt, heeft een elektronische handtekening onder voorwaarden dezelfde rechtsgevolgen als een handgeschreven handtekening. Het gaat hier om een gelijkstelling die uit de aard der zaak alleen daar consequenties heeft waar het al of niet gezet zijn van een handtekening tot verschillende rechtsgevolgen leidt. Indien een handtekening vereist is om een bepaald rechtsgevolg te bewerkstelligen (bijvoorbeeld het sluiten van een koopovereenkomst, het sluiten van een huurovereenkomst of ondertekening van een bepaalde wilsverklaring) kan hieraan zowel door een handgeschreven als een elektronische handtekening worden voldaan. Het gewenste rechtsgevolg blijft derhalve gelijk, of nu is ondertekend met de hand of langs elektronische weg, mits aan het criterium van 3:15a lid 1 BW is voldaan.”

De Minister suggereert dat in geval van bijvoorbeeld koop of huur, het zetten van de handtekening het rechtsgevolg

(dat wil zeggen het ontstaan van de koop- of een huurovereenkomst) bewerkstelligt. Dit is regelrecht in strijd met het beginsel van consensualisme dat ons contractenrecht beheerst en verwoord is in artikel 3:37 lid 1 BW.³ Genoemde rechtshandelingen komen tot stand door wils-overeenstemming. De schriftelijke vastlegging en ondertekening dienen om het bestaan van de rechtshandeling eenvoudiger te kunnen bewijzen. Vooralsnog houd ik dus nog maar vast aan de gedachte dat het in het leven roepen van een akte het enige rechtsgevolg van een (op een geschrift gestelde) handtekening is.

Inmiddels ligt er bij de Tweede Kamer een nieuw wetsvoorstel⁴ in combinatie waarmee de elektronische handtekening betekenis kan krijgen, ook wanneer men ervan uitgaat dat een elektronisch document geen geschrift in de zin van 156 lid 1 Rv is. Het daarin voorgestelde artikel 6:227a lid 1 luidt als volgt:

- “1. Indien uit de wet voortvloeit dat een overeenkomst slechts in schriftelijke vorm geldig of onaantastbaar tot stand komt, is aan deze eis tevens voldaan indien de overeenkomst langs elektronische weg is totstandgekomen en
- a. raadpleegbaar door partijen is;
 - b. de authenticiteit van de overeenkomst in voldoende mate gewaarborgd is;
 - c. het moment van totstandkoming van de overeenkomst met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld; en
 - d. de identiteit van de partijen met voldoende zekerheid kan worden vastgesteld.”

Voor het notariaat belangrijke uitzonderingen worden gemaakt in het tweede en derde lid:

- “2. Lid 1 is niet van toepassing op:
- a. overeenkomsten die rechten doen ontstaan of overdragen ten aanzien van onroerende zaken, met uitzondering van huurrechten;
 - b. overeenkomsten waarbij persoonlijke of zakelijke zekerheden worden verstrekt door personen die niet handelen in de uitoefening van een beroep of bedrijf; voor zover de aard van de overeenkomst of van de rechtsbetrekking waarvan zij deel uitmaakt zich daartegen verzet.
3. Lid 1 is niet van toepassing op:
- a. overeenkomsten waarvoor de wet de tussenkomst

1. EK 2001-2002, 27 743, nr. 265a.

2. EK 2002-2003, 27 743, nr. 35.

3. Zie bijvoorbeeld: ASSER-HARTKAMP 4-II, Deventer 2001, nr. 34.

4. Wetsvoorstel 28 197 (Aanpassingswet richtlijn inzake elektronische handel).

voorschrijft van de rechter, een overheidsorgaan of een beroepsbeoefenaar die een publieke taak uitoefent; en
 b. overeenkomsten die onder het familierecht of het erfrecht vallen.”⁵

In antwoord op een vraag van de VVD-fractie naar de verhouding tussen artikel 6:227a BW en de Wet elektronische handtekeningen, zegt de Minister in de hierboven vermelde Memorie van Antwoord van 25 oktober jl. dat artikel 3:15a BW van de Wet elektronische handtekeningen, in samenhang met het hierboven bedoelde artikel 6:227a BW – indien aan de in beide artikelen vermelde voorwaarden is voldaan – tot gevolg heeft dat een elektronisch bestand dat voorzien is van een elektronische handtekening gelijk kan worden gesteld met een akte, met inbegrip van de daaraan toekomende bewijskracht. Maar hoe zit het wanneer partijen zich buiten het toepassingsgebied van artikel 6:227a BW begeven en bijvoorbeeld een rechtshandeling waarvoor de schriftelijke vorm niet vereist is, in een elektronisch bestand vastleggen en elektronisch ondertekenen? Is er dan ook sprake van een akte? De

in mijn eerdere bijdrage gestelde vraag of een elektronisch document een geschrift in de zin van 156 lid 1 Rv is, blijft nog onbeantwoord.

Een ingreep in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering is naar mijn mening noodzakelijk. Aan artikel 156 Rv zou kunnen worden toegevoegd dat een elektronisch bestand dat aan bepaalde voorwaarden voldoet, gelijk wordt gesteld met een geschrift. Vervolgens zouden de op het nieuwe 6:227a lid 2 en 3 BW gebaseerde uitzonderingen kunnen worden overgenomen. Deze zouden dan niet over “overeenkomsten”, maar in het algemeen over “rechtshandelingen” moeten spreken.

Mr. P.C. van Es *

5. Voor het notariaat is ook nog van belang dat aan artikel 2:117 BW en 2:227 BW een nieuw vijfde lid wordt toegevoegd dat luidt: “Aan de eis van schriftelijkheid van de volmacht wordt voldaan indien de volmacht elektronisch is vastgelegd.”

* Universitair docent notarieel recht, Universiteit Leiden.